

KİNO, TELE VƏ DİGƏR EKTRAN SƏNƏTLƏRİ

UOT 791.43.

DOI: 10.52094/3005-9941.45.2024.018

Samıma Salımovna

T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İletişim Fakültesi

Radyo Televizyon Sinema Bölümü

Doktora öğrencisi

ORCID: 0000-0002-3628-7782

E-mail: samiruzgar@mail.ru

SİNEMA İZLEYİCİLERİNİN FİLM İZLEME ALIŞKANLIKLARINDA İZLEYİCİ MEKAN İLİŞKİSİ ANALİZLERİ

Öz:Bu çalışma sinemadaki mekan faktörüne dikkat çekerek izleyicinin film tercihlerinde filmlerin gösterim mekanlarının etkisini inceleyerek hangi film türünün daha çok hangi mekanlarda izlendiğini ve film içeriğinin mekan tercihinin etki edip etmediğini ortaya koyarak, film endüstrisine seyirci-mekan ilişkisine dair farklı bir perspektif kazandırmağı hedeflenmektedir. Bu araştırmadan elde edilecek sonuçlarla, film yapımcılarına hangi tür filmi hangi mecrada gösterime sokarlarsa daha çok izleyiciye ulaşabilecekleri noktasında bilgi vermek suretiyle Türk film endüstrisine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Sinema, film, mekan, seyirci, gösterim.

1. SİNEMA İZLEYİCİSİ ve FİLM GÖSTERİM MEKANLARI

1.1. Sinema Filmleri

Bir sinema filmi neyi ifade eder? Sinema filminin üç temel noktaya dayandığı söylenebilir. Özne, anlatım ve anlatılan şey. Sinemanın öznesi de yaşamın kendisidir. Sinema; olgusal olarak, büyük bir endüstriden eğlence sektörüne, sürekli gelişen bir teknolojiden film gösterim salonlarına ve buralarda gösterilen filmlere kadar film izleme deneyimlerini içeren çoklu bir anlamlandırmayı ifade ediyor.

Sinema bir sanat fikri olarak ele alındığında da bu çok anlamlılık yine devam ediyor. André Bazin, sinemayı, diğer tüm sanatları içinde barındırdığı için, “saf olmayan” (impure) yani çoklu unsurlar içeren, gücünü de bundan alan bir sanat olarak tanımlıyor. Jean-Luc Godard, Histoire(s) ducinéma (1988-1998) adlı belgesel filminde, olgusal ve fikrinsel niteliklerden öte, sinemaya tüm kavramsallıkların aşıldığı mistik bir yolculuk olarak bakar (Bazin, 2011, s.196).

Fransız filozofu Henri-Louis Bergson ise, 1907 yılında yazdığı L’Evolutioncréatrice adlı eserinin 4. bölümünde sinema için aynı şekilde “önemsiz” (inessentiel) nitelemesi yapar (Bergson, 1907).

Ancak sinema her şeyden önce bir tekniktir. Sinematografin teknik bir icat olduğunu göz önüne alırsak, aslında kendi mekanik yapısında doğrudan, herhangi bir özgün sanatsal kapasite taşımaz. Martin Heidegger, tekniğin kendi başına düşünen bir kavram olmadığını altını çizer (Heidegger, s.308).

Buradan yola çıkarak Heidegger'in demek istediğinin, sinema tekniğinin; düşünen ve eylemde bulunabilen, yaratıcı bir fikir üretebilen bir kavram olmayışdır. Sinematografin da aslında teknik bir icat olarak, hangi yaratıcı fikirleri nasıl bir zihinsel kapasite ile harekete geçirebileceği bu sanat tekniğinin icadından beri uygulayıcıları arasında tartışma konusu olmuştur. Ancak icadın teknik boyutu ile sanatsal yaratıcılığa olan etkisi arasına bir çizgi çekmek gerekir.

Sinematograf ile Dziga Vertov'un Kameralı Adam (Man with a Movie Camera, 1929) ile yaptığı gibi sokaklara çıkıp, bir şehrin, günlük sıradanlığını, eğlencesini renkli ve çoklu görüntüler koleksiyonun coşkulu haliyle kaydederek psikolojiden, karakterlerden ve senaryodan arınmış yeni bir yaşamın sineması yaratılabilir. Aynı duygu, Vittorio De Sica'nın Bisiklet Hırsızları (1948) filminde yaptığı gibi, bir çocuk ve babasının trajik hikayesi üzerinden savaş sonrası İtalya'sının yıkık hali belgelenir.

Sinema okuması yaparken söz konusu olan farklı filmlerde sinemanın hiçbir sanatsal özellik taşımayan kendi teknolojik şartlara rağmen, belli bir sanatsal fikir çerçevesinde seçim ve organizasyon yapabilen bir yaratıcılıkla ve teknolojiyi harekete geçirerek, sinematografik olarak düşünebilmektir.

1.2. Sinemada Film Türleri

Filmler, konularına, türlerine göre sınıflara ayrılır. Sinema izleyicisinin sevdiği veya tercih ettiği film türleri vardır. Aynı zamanda bu türler, "film janraları" veya "sinemada janralar" diye de nitelendirilir. Buna göre film türlerini şu şekilde sınıflandırmak mümkündür;

Aksiyon: Aksiyon filmleri; tansiyonu yüksek, adı üstünde sürekli hareket, yüksek enerji içeren sahneler, sekanslar; patlamalar, koşturmalar, kaçış, takip sahneleri, araba, dövüş sahneleri barındıran filmlerdir. Örneğin casus filmleri, yüksek tempolu suç filmleri bu türe girer. Aksiyon türünde Görsel efektler, ses efektleri, "yeşil perde" çekimleri bolca görünür.

Macera: Film türlerinin başında, macera ve aksiyon gibi iki yakın, iç içe geçmiş türü sıralamak, açıklama kısmında biraz beni zorladı. Macera filmleri, genelde heyecanlı hikayeler sunar. Klişelerine geçerse; ormanda, çölde geçebilir, bir av hikayesi veya hazine bulma hikayesini konu alabilir. Örnek vermemiz gerekirse, Indiana Jones filmleri bu türün önemli seri filmlerindedir.

Belgesel: Belgesel, çok fazla alt tür bulunduran geniş bir sınıf. Belgeselde, alışkın olduğumuz kurmaca filmlerin aksine dev bütçeler, planlı çekimler, senaryoya bağlı kalma durumları yoktur. Daha özgür ve daha gerçekçi bir türdür. Hayatın kendisidir. Belgesellerin konusu, dünya üzerindeki herhangi bir olgu, konu olabilir (Özon,1964, s.66).

Western: Kovboy filmlərini ayrı bir tür olaraq değil de, destan türünün bir çeşidi olaraq ele alan sinema yazarları da vardır.Çünkü gerçekte kovboy filmi türü, gecikmiş bir destan türüdür: Yepyeni, bilinmedik bir anakarada (kıtada) 18. yüzyıl ortalarından sonra destan koşulları altında ortaya çıkan olayları ele alır. Bu bağlamda göç olgusu ile paralellik taşıyan hikayeler ortaya koyar. Ne var ki, en azından iki nedenden, kovboy filmi türünü başlı başına bir tür olarak ele almak daha yerinde olur. Birincisi, destan niteliği taşımayan kovboy filmlerinin de bulunuşu; ikincisi, kovboy filmlerinin yalnız bir ülkeye, Amerika’ya özgü oluşu.

Korku: Bu tür, adından da anlaşılacağı gibi, izleyicilerde korku uyandıran kişileri, olayları, durumları işleyen bir türdür. Korkunç olaylar, vampirler, hortlaklar, hayaletler, kurt adamlar, acayip yaratıklar bu tür filmlerin başlıca öğeleridir. Konu genellikle karanlık, karabasanlı (kâbuslu) bir hava içinde, ıssız, tekin olmayan yapılarda, yerlerde geçer. Korku filmleri tıpkı serüven filmleri gibi, izleyicinin sinirleriyle oynamak temeline dayanır. Fakat bu oynayış, heyecan yaratmaya değil, seyirciyi korkutmaya, yıldırmaya yönelir. Nitekim korku filmlerinin en aşırı çeşidine yılgı filmi denir.

Müzikal: Sesli filmin ortaya çıkışıyla sinemaya giren müzikli, danslı film türü değişik bir gelişme göstermiştir. Müzikli filmin önce görünçlükteki müzikli oyunların sinemaya aktarılması biçiminde ortaya çıkmış, opera ve operet sanatçıları görünçlükteki başarılarını alıcı önünde yinelemeye çağırılmışlardır. Ayrıca büyük bestecilerin yaşamöyküleri de, daha önce gördüğümüz yaşamöyküsel tür ve müzikli filmin bir karışımı olarak izleyicilerin önüne çıkarılmıştır. Böylelikle, müzikli film türünün bu ilk döneminde en büyük yeri operalar, operetler, özellikle Viyana operetleri tutmuştur.

Erotik: Ahlakın ve dinin etkisinin eskisi kadar hissedilmediği ve bu yüzden çok daha özgürlükçü olduğu savunulan günümüz toplumunda “erotik olan” tabuyla özdeşleştirebileceğimiz kapılar arkasında gizlenmiştir. İşte o kapının arkasında, çıplaklık, cinsel ilişki ve kapının sıkı sıkıya kapalı oluşundan cesaret alan çeşitli “sapkınlıklar” yan yana durmaktadır. Erotik film bu çıplaklığın, cinsel ilişkinin, erotik serüvenlerin ve sapkınlıkların bir kompozisyonudur denebilir.

Fantastik: Fantastik filmler genellikle büyü, doğaüstü olaylar ve mitolojik öğeler içeren filmlerdir. Fantastik filmlerin tarihi neredeyse film tarihi kadar eskidir.

Tarihi filmler: Tarihi olayların ve kişiliklerin anlatıldığı türdür. Tarihsel film türünün biraz değişik iki çeşidi vardır. Bunlar çağ filmi ile giysili filmidir. Birincisi, belli bir çağı bütün toplumsal, siyasal, ekinsel (kültürel) yönleriyle canlandıran uygarlık değerlerini yansıtan filmidir. Çağ filmlerinin gerçekten başarılı olanlarına, tarihsel filmlerden de az rastlanır. İkincisi, geçmiş bir toplumun belli bir tarihteki yaşayışını, daha çok dış görünüşe, özellikle giysilere önem vererek yansıtan filmidir. Gerçekte, bir çağın bütün özelliklerini büyük bir titizlikle yansıtmak zaten gerçek tarihsel filmlerin başta gelen niteliğidir. Bundan dolayı tarihsel film türüne giren bir film, ayrıca çağ filmi ya da giysili film çeşitlerinin birine daha yakınsa, zaten iyi bir

tarihsel film sayılamaz.

Bilimkurgu: 18. yüzyılda bilimin ve teknolojinin gelişmesi ve modernliğin artık iyice yayılmaya ve insanları temelden etkileyip, yaşam tarzlarını ve düşüncülerini değiştirmeye başlaması, bilimkurgunun bunlara bir tepki olarak doğmasına yol açtı. Tabi o zamanlar bu gelişen teknoloji bilimkurgunun sinemada yoğun bir biçimde işlenmesini sağlayacak kadar ilerlememişti.

Bilimkurgu'nun sinemada daha geniş bir uygulama alanı bulması çinse 1920'li yılları beklemesi gerekti ve o zamanlar bilimkurgu'nun sinemada ayrı bir tür olarak var olduğu söylenemezdi. Bilimkurgu sinemasını bir şekilde tanımlamak gerekirse, onu bilimin ve teknolojinin gelecek yıllardaki gelişimini ve bunun insanları bireysel ve toplumsal olarak nasıl etkileyebileceğini tahmin eden sinema türü olarak tanımlanabilir.

Komedi: Komedi filmi insanları güldürmek eğlendirmek için yapılan filmlerdir. Bu tür filmlerde film mutlu sonla biter, kara mizah türünü bundan istisna tutabiliriz. Genellikle güldüren bazen de güldürürken de mesajlar veren filmlerdir. İnsanların yoğun tempolarından kurtulmak yorgunluk ve streslerini atmak için izlediği filmlerdir. Komedi filmlerinin ilk büyük adamı Charlie Chaplin'dir. Sinemanın ilk dönemlerinde sürekli komedi filmleri çeken Charlie bu türün en büyük yönetmen ve oyuncularından biridir.

Dram: acıklı, hüznü olayları, bazen güldürücü yönlerini de katarak konu alan film türüdür. Dram filmleri, gerçekçi karakterlerin duygusal sorunlarla yüzleştiği seyirciyi duygusal olarak etkileyen hikayekışına sahiptirler. Dram türü, sinemada birçok tür ile birlikte ilişkilendirilip tanımlanır. Çünkü her filmde gerçekçi yaşamlar duygusal olarak ele alınabilir.

1.3. Sinemanın Toplumsal Konumu ve Değişen İzleyici

Sinema diğer sanatlar ve kitle iletişim araçları gibi, toplumsal yapının bir ürünüdür; toplumsal yapıya bağlı olarak gelişir ve değişir (Güçhan, 1993, s.51-52). Dolayısıyla sinema, üretim, dağıtım, gösterim ve seyir olarak ifade edebileceğimiz çok farklı alanları da içeren sanat olduğu kadar bilimi de bünyesinde barındıran bir oluşumdur. Aynı zamanda önemli bir kent eğlencesidir ve sosyal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu alanlar içinde önemli bir yere sahip olan izleyici/seyirci üzerine süren tartışmalar sinemanın ilk yıllarına kadar uzanır.

"Bireyler için eğlenme ve sosyalleşme ortamı sağlayan bir kamusal alan olarak sinema; izlenen filmler, sinema mekânları, 'sinemaya gitme' deneyimi ve bu öğelerin oluşturduğu seyir kültürü dolayısıyla geçmişten günümüze ülkelerin/toplumların kültürel yaşamında ve kent kimliğinin oluşumunda önemli bir yere sahiptir" (Liman, 2014, s.97).

Judith Mayne, seyirciliği; sinemaya gitmeyi, filmleri ve filmlerdeki mitleri tüketmeyi içeren sembolik faaliyetler ve kültürel açıdan anlamlı etkinlikler olarak bu eylemlerin önemini vurgulayan bir kavram olarak tanımlar (Özsoy, 2017, s.358). Yani seyircilik bir seyretme eyleminden öte, eğlenme ve boş zaman aktivitelerini de

içeren bir deneyimler bütünüdür.

Filmler insanlarla paylaşılmak için üretilir, dolayısıyla seyirci sinemanın önemli varlık nedenlerinden biridir. Seyirci, filmin “tanığı”dır, bu onu filmin temel parçası yapar. Deleuze için seyirci demek, bir insanın film ile iletişim kurması demektir; çünkü bir filmi seyreden seyirci diye bir şey yoktur. Seyirci zaten sadece bir filmi izlediğinde var olur. Seyir, sinema ve seyirci arasında yaşanan karmaşık bir süreçtir ve sinemayla ilgili yapılan bir çalışmada seyirciyi dışarıda bırakmak mümkün değildir (Kılıç, 2018, s.327). Seyirci filmi anlamlandıran kişidir bu yüzden filmsel anlam ancak seyirciyle buluştuğunda söz konusu olur.

28 Aralık 1895 yılında Fransız Lumiere Kardeşler’in Paris’te bir cafede, pelikül üzerine kaydettikleri filmlerini bir perde üzerine yansıtarak gösterim yaptıkları gün, sinema tarihindeki ilk toplu seyir gerçekleşmiştir. Bodrum katındaki bir salonda gerçekleştirilen bu gösterimden çok kısa bir süre sonra bu tür gösterimlerin sayısında neredeyse bir patlama olur. Halk bu tür gösterimlere çok fazla rağbet edince gezici festival ve fuarlar da bu tür gösterimlere kapılarını açarlar üstelik kalabalık bir seyirci önünde gösterim yapılmasına uygun olan sendika salonlarından lunaparklara, müzikhollere kadar her türlü mekân da bu tür gösterimlere ev sahipliği yapmaya başlar.

Kısa bir süre sonra, sinema seyir kültüründeki ilk önemli değişim gerçekleşir ve 1900’lü yılların başından itibaren açılmaya başlayan sinema salonları ile sinema, artık festival ya da fuarların içindeki bir etkinlik olmaktan çıkar. Başlı başına bir sosyal alışkanlıktır artık. 1905-1910 yılları arasında A.B.D., Fransa, İngiltere ve Almanya’da ilk sinema salonları açılır ve çok kısa bir süre içerisinde bu salonların sayısında hızlı bir artış yaşanır. Amerika 1905 yılında ilk sinema salonu izleyen dört yıl içinde 8.000’e ulaşır. Seyirci sayısı ise haftada 45 milyondur (Öz, 2012, s.66). Bu rakamlar bize sinemanın sosyalleşme sürecinin hızına ilişkin yeterince bilgi verir. Sinema salonları bu tarihten itibaren başta Amerika ve Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünyada hızla artmış; sinemada film izlemek tüm toplumlarda başta eğlence ve serbest zaman alışkanlığı olmak üzere, sanatsal ve kültürel etkinliklerin ilk sırasında yer almıştır.

Kellner’a göre sinema, 20. yüzyılda ortaya çıkan kitlesel olarak üretilen ilk kültürel formlardan biridir. Film izlemek, tartışmak, sinema üzerine konuşmak, aynı zamanda da sosyalleşme sürecidir ve sinemayı aile, din, okul gibi sosyal bir kurum yapan da işte bu olgudur. Sinema herhangi bir sınıf ve kültür çevresine ait olmaması nedeniyle demokratik bir sanattır. “*Sinema resim, heykel gibi plastik sanatlardan ve klasik müzik gibi üst kültür ürünlerinden farklı olarak toplumun tüm katmanlarına seslenir ve onları aynı seyir zamanı içinde sinema salonunda buluşturur*” (Erkılıç, 2009, s.144). Bu nedenle sinema ortaya çıkışının ilk yıllarından bu yana sınıf farklılıklarını ortadan kaldıran yapısı ile halka en yakın sanat dalı olarak görülmektedir.

Kamusal alanın dönüşümü ile sinema seyircisinin ortaya çıkışı iç içe bir

görüntü/örüntü arz eder. 1900'lerin başında sinemanın ortaya çıkışı ile başlayan tarihte özellikle de günlük yaşamda ve dinlenme, eğlenme, iş saatleri dışındaki zamanın deneyimi ile ilgili olan ve sınıf ayırımına, etnik farklılıklara, cinsiyete dayalı kamusal alan dönüşüme uğramaktadır. İşçiler, kadınlar, göçmenler, çocuklar, kırsal alandan ve dünyanın başka coğrafyalarından farklı yaşam biçimleri, alışkanlıkları ile gelip bütünüyle farklı ve yeniden tanımlanması, uyulması gereken kentsel yaşamın yeni kodlamalarına dayanan kamusal yaşam klasik burjuva kamusal alanıyla karşı karşıyadır.

1905 ve sonrası Amerika'da nickelodeon¹ların yükselişi ve kentli yoksulları, işçi sınıfını, yeni göçmenleri, kırsal alandan kente gelenleri çeken gücü, Amerika bağlamında ister muhafazakar, ister liberal kanattan olsun ortak bir yenilik havası yaratmıştır. Sözü edilen kitleler o güne kadar bu genişlikte bir seyirci kitlesi olarak görülmemişlerdi. Amerikan gelişmeci haleti ruhiyesi içinde nickelodeonlar "demokrasi tiyatrosu", "emekçi üniversitesi" olarak karşılandı. Bu salonlar yoksul, cahil, yabancı, kadın, çocuk, halk herkese açıktı ve bu nedenle de demokratikti. 1939'da Lewis Jacobs adlı film tarihçisi nickelodeonun Amerikan kitle kültürünün kendinden doğma en güçlü miti olduğunu belirtir (Süalp, 1997, s.36). Sinema, toplumsal yaşamda birbirinden farklı ve karmaşık kitlelerin hayal kırıklıklarını, umutlarını bir potada eriterek birlik ve beraberlik üretecek bir arabulucu olarak tasarlanmıştır.

Dünya sinemasını dönüştüren küreselleşme olgusu ve dijital sinema kavramına paralel olarak gündelik hayatta değişim gösteren ekonomik koşullar, yaşam kalitesi ve mekânlara uygun olarak sinema da yeniden yapılanıyor. Video/ DVD izlemek, dışarıda yeme - içmeye gitmek, televizyon izlemek, bilgisayar oyunları oynamak gibi "rakip"lerle baş etmeye çalışıyor. İnternet ve bilgisayar, dijital TV, ödemeli TV ve seyahat sinemaya rakip eğlence kaynaklarıdır (Erkılıç, 2009, s.145). Sinemanın zaman zaman film izlemeyi bir ayine dönüştürme gayreti bu çerçevede daha iyi anlaşılabilir; geniş perde, mükemmel Dolby-streo ses sistemleri ve görselliğe davet seyirciye gerçek bir sinema fetişizmi vaat ediyor. Bu sinemanın öldüğü anlamına gelmez, sinema, ancak seyirci artık karanlık bir salonda, diğer seyircilerle birlikte "bir şeyler" izlemek istemediğinde ölmüş olur (Erdoğan, 1992, s.83). Gelecek on yılın seyircisi elbette dünün seyircisinden çok farklı olacaktır. Sonuçta sinema salonunda, projektör ve beyaz perdenin yerini pek yakın bir gelecekte dev bir ekran alabilir.

1.4. Film İzleme Mekanları

Sinema filmlerinin, mimari ortamları çevreleriyle, içinde yaşayanlarla, buldukları zamanla ve olaylarla bir bütün olarak gösterebilme gücü, filmlerdeki mekan konusunda sınırsız bir araştırma alanı yaratmaktadır(Kale, 2004). Bu nedendir ki sinemada mekan denildiği zaman ilk olarak film içerisindeki

mizansenin bir parçası olan film mekanları düşünülmektedir. Sinemaya dair bu güne değin yapılmış olan mekan konulu çalışmalarda ağırlıklı olarak film içerisindeki mekanlar konu edilmiştir. Ancak film-mekan ilişkisi bağlamında, film içerisinde tasarlanan mekanlar kadar filmlerin gösterime sokulduğu ve izleyici tarafından izlendiği mekanlar da önem arz etmektedir.

Sinema filmi gösterimi yapılan tüm mekanlar, ticari amaç gütsün ya da gütmesin film izleme mekanları olarak adlandırılmaktadır. Bu mekanlar; sinema salonu, sinema kompleksi, açık hava sineması, konut gibi mekanların yanı sıra öğrenci yurdu, huzurevi gibi toplu yaşam alanlarını ve uçak, otobüs gibi toplu taşıma araçlarını da kapsamaktadır (Düştegör, 2011). Bütün bunların yanı sıra internet temelli iletişim teknolojileri vasıtasıyla daha da genişlemiş olan film izleme mekanlarına kişisel mobil telefonları ve dizüstü bilgisayarları da dahil etmek mümkündür.

Film izleme mekanları denildiği zaman ilk akla gelen mekan sinema salonlarıdır. Zira sinemanın tarihine bakıldığında sinemanın ilk çıktığı yıllarda sinema salonlarının tek film izleme mekanı olduğu görülmektedir. Daha sonra televizyonun icadı ve yaygınlaşması ile beraber televizyon da alternatif bir film izleme mekanı haline gelmiştir. Zaman içerisinde kitle iletişim teknolojilerindeki gelişmelere ve araçlardaki çeşitlenmeye paralel olarak film izleme mekanları da çeşitlilik göstermeye başlamıştır.

Sinema tarihindeki ilk film izleme mekanı olan sinema salonları, sinema filmlerinin toplu gösterimleri için tasarlanmış, ticari bir amaca dayanan özel mekanlardır. Aynı filmin, aynı anda ve mekanda topluca seyredilmesine imkan sağlayan sinema salonlarında, tüm seyircilerin odaklandığı ortak bir perde, perdeye görüntüyü yansıtan göstericinin bulunduğu gösterici odası ve izleyicilerin oturdukları kısım bulunmaktadır. Ayrıca sinema salonları, film öncesinde ya da film arasında bekleme alanı olarak kullanılan fuayeler ve yeme-içme alanları ile de desteklenmektedir. Sinemanın süreç içerisinde gösterdiği gelişim sinemasal mekanların da değişimini ve gelişimini beraberinde getirmiştir. Cep salonlarının bir araya gelmesiyle oluşan ve aynı anda birden çok filmin gösterimine imkan veren sinema kompleksleri de bu gelişim sürecinin bir neticesi olarak ortaya çıkmıştır. Günümüzde sinema konforunu ev ortamına taşıyan ev sinemaları bir başka film izleme mekanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Düştegör, 2011). Yalnız, film izleme mekanı olarak konut, eve taşınan sinema olanakları ile sınırlı tutulmayıp, televizyon, bilgisayar ve tablet gibi cihazlarla da olsa filmlerin izlenebildiği bir film izleme mekanı olarak değerlendirilebilir.

Film izleme mekanları arasında gösterilebilecek bir başka mekan da açık hava sinemalarıdır. Açık hava sinemaları kapalı sinema salonlarından farklı olarak üstü açık olan sinema alanlarıdır. Açık hava sinemaları günümüzde, bazı organizasyonlar kapsamında dizayn edilip kullanılmaktadır (Düştegör, 2011).

Tüketim alışkanlıklarının getirdiği toplumsal değişim, sinema deneyiminin de

başkalaşmasına neden olmuştur. Bağımsız sinema salonlarının ve mahalle sinemalarının yerini, avm'lerdeki son teknoloji ile donatılmış ve farklı izleme olanakları (3d vb.) sunan salonlar almıştır.

Televizyon ve bilgisayar gibi teknolojik araçların ortaya çıkışı görsel kültür ürünlerinin dünya üzerindeki dolaşımını hızlandırmış ve arttırmıştır. Böylece bir kitle iletişim aracı olan sinema da daha fazla kişiye ulaşır hale gelmiştir (Kale, 2004). Teknolojideki ilerlemelerle birlikte taşınabilir gösterici aygıtların çeşitleri artmış, boyutları da küçülmüştür. Bu sayede taşınabilir gösterici aygıtlarla herhangi bir özellik gerektirmeyen koşullarda filmlerin izlenmesi mümkün hale gelmiştir (Düştegör, 2011). Günümüzde film izlemek için belirli bir yere bir kez giriş hakkı veren bir bilete sahip olmak gerekmemektedir. Bunun yerine kamusal bir televizyon yayınına (ya da bir kanala veya bir paket programa) abone olunabilmekte, özel kanallarda filmler seyredilebilmekte veya filmler video olarak satın alınabilmektedir. Değişen mekansal yapısıyla oturma odalarının bile birer sinema salonuna döndüğü günümüzde, sinema, film, projektör ve perde gibi kendine özgü araçlardan kurtulup, sinema salonu gibi ayrıcalıklı mekanından da bağımsızlaşmıştır (Casetti, 2011).

Televizyonun çıkışı ile birlikte film izleme mekanı haline gelen konutlar sinema salonlarına göre daha özel bir alan olarak düşünülebilir. Ancak zaman içerisinde gerek televizyonun hanelerin hemen hemen her odasında bulunur hale gelmesi, gerekse kişisel dizüstü bilgisayar ve akıllı mobil telefonların yaygınlaşmasıyla birlikte film izleme edimi daha da özel bir alanda gerçekleşmeye başlamıştır. Artık herkes istediği ortamda ve bireysel olarak film izleme imkanına kavuşmuştur. Bu durum önceden gösterimi sinema salonlarıyla sınırlı olan filmlerin izlenmesini kolaylaştırırken izlenme oranlarını da önemli ölçüde arttırmıştır.

Sinemanın teknoloji geliştikçe yeni mekanlara doğru yapmış olduğu yolculuk, yeni sinemasal deneyim biçimlerini de ortaya çıkarmıştır. Artık filmler yalnızca büyük beyaz bir perdeden değil, küçük parlak ekranlardan da izlenir olmuştur. Bunun yanında sinema seyircisi film boyunca bir perdeye kilitlenmek yerine, bir yandan filmi izlerken diğer yandan bulunduğu ortamın sağladığı koşullar kapsamında başka işlerle de uğraşabilmektedir. Ayrıca ev ya da yatak odası gibi daha korunaklı ortamlarda filmlerin izlenmesi sinemasal deneyimi bireyselleştirmiş ve kişisel bir edim haline getirmiştir (Casetti, 2011).

Günümüzde gelinen noktada film izleme eylemi, tek ya da çok salonlu sinemalarda, evdeki televizyonda, DVD'de, ev sinema sistemlerinde, tren ve metro istasyonlarında, otobüslerde, uçaklarda, sanat galerinde, bilgisayar aracılığıyla çeşitli internet siteleri üzerinden, Youtube veya Second Life gibi sanal ortamlarda ve mobil telefon gibi çok sayıda alternatif platformda gerçekleşmektedir (Casetti, 2011). Mekan alternatiflerindeki bu çeşitlilik sinemasal deneyimde bir takım değişikliklere neden olmasının yanı sıra, izleyicileri de film ve mekan seçimi noktasında bir karar verme durumuyla karşı karşıya bırakmaktadır. İzleyici filmlerin

tür ve içeriğine göre mekan seçimi yapabilmekte veya bulunduğu mekana göre izleyeceği filme karar verebilmektedir.

2. BULGULAR VE ANALİZ

Araştırmanın hedefi, sinemadaki mekan faktörüne dikkat çekerek, izleyicinin film tercihlerinde filmlerin gösterim mekanlarının etkisini incelemektir. Bu çalışmadan elde edilecek sonuçlarla, film yapımcılarına hangi tür filmi hangi mecrada gösterime sokarlarsa daha çok izleyiciye ulaşabilecekleri noktasında bilgi vermek suretiyle Türk film endüstrisine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

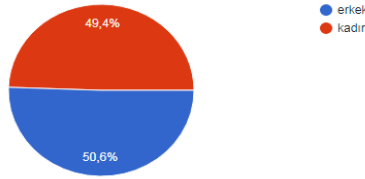
Araştırmanın hipotezleri:

1. Sinema salonları her tür film için tercih edilmemektedir.
2. Seyircinin mekan tercihlerinde filmin türü ve içeriği etkilidir.

Araştırmanın örneklemini 180 kişilik kadın ve erkek denekler oluşturmaktadır.

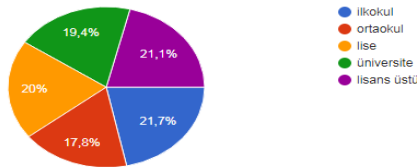
2.1 Demografik Bulgular

Grafik 1: Katılımcıların cinsiyeti

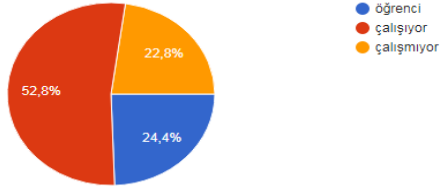

Grafik 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan deneklerin %49,4’lük kısmı kadın, %50,6’lık kısmı erkektir. Böylece cinsiyetler arasında eşit bir dağılımın yapıldığı bir araştırma söz konusudur.

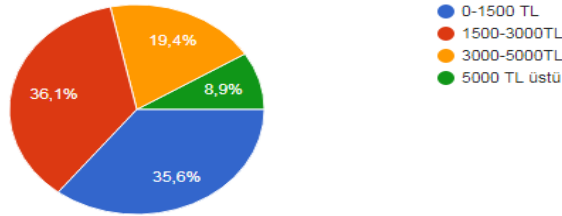
Grafik 2: Katılımcıların eğitim durumu

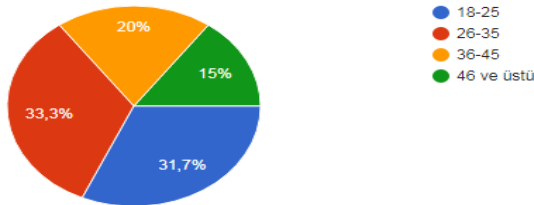
Grafik 2’de görüldüğü üzere; katılımcıların %21,7’si ilkokul, %17,8’i ortaokul, %20’si lise, %19,4’ü üniversite ve %21,1’i lisans üstü mezundur. Böylelikle katılımcıların eğitim durumu konusunda da dengeli bir dağılım sağlanmıştır.

Grafik 3: Katılımcıların çalışma durumu

Grafik 3'te görüldüğü üzere katılımcıların %52,8'i çalışan, %24,4'ü öğrenci ve %22,8'i çalışmayan bireylerden oluşmaktadır. Böylece çalışan, çalışmayan ve öğrenci olmak üzere çeşitli kesimlerden bireylere ulaşım sağlanmıştır.

Grafik 4: Katılımcıların gelir durumu

Grafik 4'te görüldüğü üzere katılımcıların %35,6'sı 1500 TL altı aylık gelire sahipken, %36,1'i 1500-3000 TL aralığında, %19,4'ü 3000-5000 TL aralığında, %8,9'u ise 5000 TL üzeri aylık gelire sahiptir.

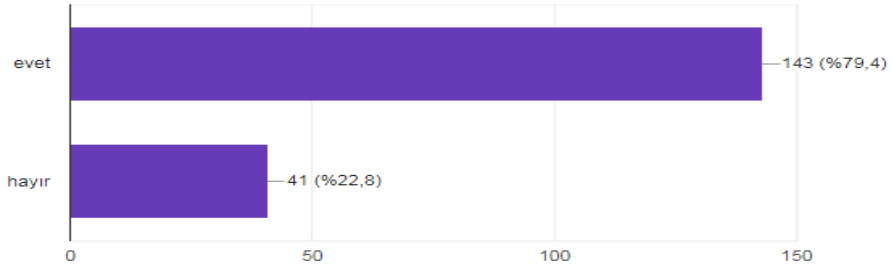
Grafik 5: Katılımcıların yaş aralığı

Grafik 5'te görüldüğü üzere katılımcıların %31,7'si 18-25 yaş aralığında, %33,3'ü 26-35 yaş aralığında, %20'si 36-45 yaş aralığında ve %15'i de 46 yaş üzeri bireylerden oluşmaktadır. Buradan anlaşılmaktadır ki anket her kuşaktan bireye ulaştırılmış olup, katılımcıların büyük bölümü gençlerden oluşmaktadır.

2.2. İzleyicilerin Film İzleme Alışkanlıkları ile Film Türüne Göre Mekan ve Araç Tercihleri

Grafik 6: Hangi sıklıkta film izlersiniz?

Grafik 6'da görüldüğü üzere katılımcıların %26,7'si haftada bir kaç film, %48,9'u ayda bir kaç film, %21,1'i yılda bir kaç film izlediğini ifade ederken, geriye kalan %3,3'lük dilimi de neredeyse hiç film izlemediğini belirtmiştir. Katılımcıların yaklaşık yarısının ayda bir kaç film izlemekte olduğu, neredeyse hiç film izlemediğini ifade edenlerin ise son derece az sayıda olduğu görülmektedir.

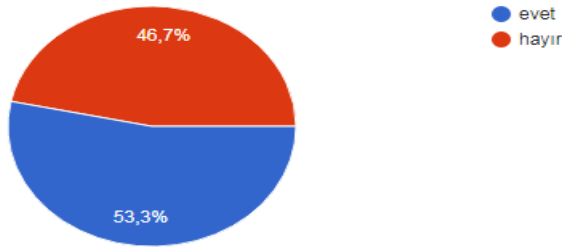
Grafik 7: Sinemaya gider misiniz?

Grafik 7'de görüldüğü üzere katılımcıların %79,4'ü sinemaya gittiğini söylerken, %22,8'i ise sinemaya gitmediğini ifade etmiştir. Bu da ulaştığımız katılımcıların çok büyük bir kısmının sinemaya giden bireylerden oluştuğunu göstermektedir.

Grafik 8: Sinema filmlerini en çok hangi mekanda ya da araçlarla izlersiniz?

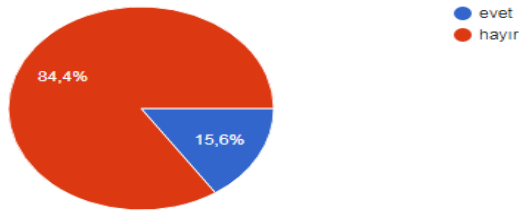
Grafik 8'de görüldüğü üzere katılımcıların %21,1'i sinema salonunda, %37,2'si evde ailesiyle birlikte, %36,7'si bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %2,8'i yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekkanlarda, %2,2'si de herhangi bir mekanda telefonda izlediğini ifade etmektedir. Burada görülmektedir ki katılımcılar büyük oranda kendi ev veya oda ortamında tv ve bilgisayar gibi araçlarla film izleme alışkanlığına sahiptir. Yolculukta veya telefonda herhangi bir mekanda film izlediğini ifade edenlerin sayısı ise son derece düşüktür.

Grafik 9: Sinema salonunda şiddet içerikli film izlediğiniz oluyor mu?

Grafik 9'da görüldüğü üzere katılımcıların %53,3'ü sinemada şiddet içerikli filmleri de izlediğini belirtirken, %46,7'si ise şiddet içerikli filmleri sinemada izlemediklerini ifade etmektedir. Buradan anlaşılacağı gibi katılımcıların yarıdan fazlası şiddet içerikli filmleri sinemada izlemeyi tercih edebilmektedir.

Grafik 10: Sinema salonunda cinsel içerikli film izlediğiniz oluyor mu?

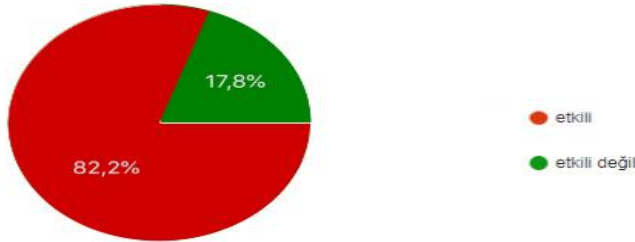
Grafik 10'da görüldüğü üzere katılımcıların %84,4'ü sinemada cinsel içerikli film izlemediğini belirtirken, %15,6'sı da sinemada cinsel içerikli filmleri de izlediğini belirtmektedir. Buradan anlaşılacağı gibi katılımcıların çok büyük bir bölümü sinema salonunda cinsel içerikli film izlemeyi tercih etmemektedir.

Grafik 11: Sinema salonu olarak daha çok geleneksel sinema salonlarını mı yoksa AVM sinemalarını mı tercih edersiniz?

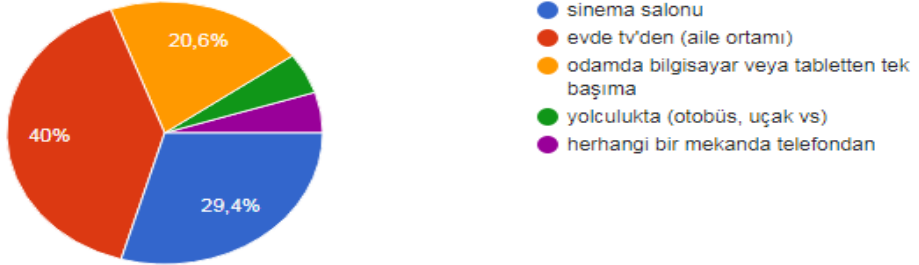
Grafik 11’de görüldüğü üzere katılımcıların %77,8’i AVM sinemalarını tercih ederken, %22,2’si de geleneksel sinema salonlarını seçmektedir. Burada görülmektedir ki AVM sinemaları geleneksel sinemalara göre yaklaşık üç kat daha fazla tercih edilmektedir.

Grafik 12: İzleyeceğiniz filmin türü ve içeriği film için mekan seçiminizde etkili oluyor mu?

Grafik 12’de görüldüğü üzere, katılımcıların % 82,2’si film türü ve içeriğinin film için mekan seçimlerinde etkili olduğunu ifade ederken, %17,8’i de etkili olmadığını belirtmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki katılımcıların çok büyük bir bölümü için film mekanı seçiminde filmin tür ve içeriği etkilidir.

Grafik 13: Komedi filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

Grafik 13'te görüldüğü üzere komedi filmlerini katılımcıların %29,4'ü sinema salonunda, %40'ı evde ailesiyle birlikte, %20,6'sı bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %5'i yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekkanlarda, %5'i de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Burada görülmektedir ki katılımcılar komedi filmlerini büyük oranda kendi ev veya oda ortamında tv ve bilgisayar gibi araçlarla veya sinemada izlemeyi yeğlemektedir. Yolculukta veya telefondan herhangi bir mekanda komedi filmi izlediğini ifade edenlerin sayısı ise son derece azdır.

Grafik 14: Korku-gerilim filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

Grafik 14'te görüldüğü üzere korku-gerilim filmlerini katılımcıların %22,8'i sinema salonunda, %38,9'u evde ailesiyle birlikte, %27,8'ini bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %4,4'ü yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekkanlarda, %6,1'i de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Burada görülmektedir ki katılımcılar korku-gerilim türündeki filmleri büyük oranda aile ortamında televizyondan izleme eğilimindedir. Yine korku-gerilim filmleri için sırasıyla odada bilgisayardan izleme ve sinemada izleme tercihleri de kaydadeğer orandadır. Ancak bu tür filmleri yolculukta izleme veya herhangi bir mekanda telefondan izleme oranları oldukça düşüktür.

Grafik 15: Fantastik-bilimkurgu filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

Grafik 15'te görüldüğü üzere fantastik-bilimkurgu türündeki filmleri katılımcıların %37,8'i sinema salonunda, %32,2'si evde ailesiyle birlikte, %23,9'u bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %2,8'i yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekanlarda, %3,3'ü de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki katılımcılar bilimkurgu-fantastik türü filmleri daha çok sinema salonunda seyretmeyi tercih etmektedir. Bu tür filmlerin yolculukta veya herhangi bir yerde telefondan izlenme oranları ise oldukça düşüktür.

Grafik 16: Dram filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

Grafik 16'te görüldüğü üzere dram türündeki filmleri katılımcıların %21,1'i sinema salonunda, %43,3'ü evde ailesiyle birlikte, %26,7'si bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %4,4'ü yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekanlarda, yine %4,4'ü de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki dram türündeki filmler büyük oranda aile ortamında televizyondan izlenmektedir. Bu tür filmleri odasında bilgisayardan ya da tableten izleyenlerle sinema salonunda izleyenlerin sayısı da kayda değer olup, dram türündeki filmler en az yolculukta ve herhangi bir mekanda telefondan izlenmektedir.

Grafik 17: Animasyon filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

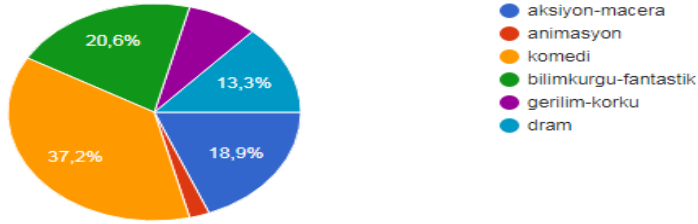

Grafik 17’de görüldüğü üzere animasyon türündeki filmleri katılımcıların %13,9’u sinema salonunda, %46,1’i evde ailesiyle birlikte, %21,7’si bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %10,6’sı yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekanlarda, yine %7,8’i de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki animasyon türündeki filmler büyük oranda aile ortamında televizyondan izlenmektedir. Bu tür filmlerin en az, herhangi bir mekanda telefondan izlenmekte olduğu görülmektedir.

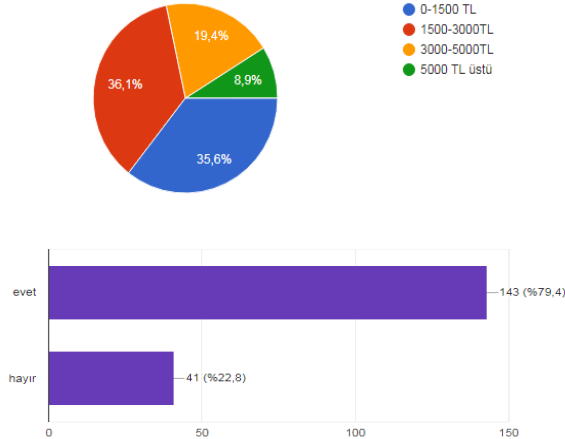
Grafik 18: Aksiyon-macera filmlerini izlemek için daha çok hangi mekan ve araçları tercih edersiniz?

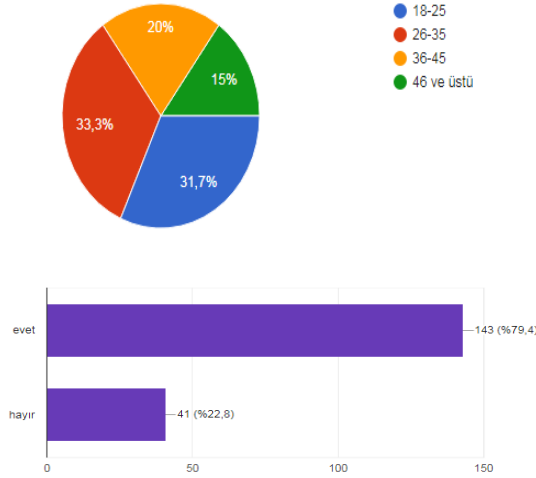
Grafik 18’de görüldüğü üzere aksiyon-macera türündeki filmleri katılımcıların %30’u sinema salonunda, %36,1’i evde ailesiyle birlikte, %22,2’si bilgisayar, tablet vb araçlarla odasında, %7,2’si yolculukta otobüs, uçak vb gibi mekanlarda, yine %4,4’ü de herhangi bir mekanda telefondan izlediğini ifade etmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki aksiyon-macera türündeki filmler daha çok aile ortamında televizyondan izlenmektedir. Yine katılımcıların yaklaşık üçte biri de aksiyon-macera filmleri için sinema salonlarını tercih etmektedir. Bu tür filmler en az, herhangi bir mekanda telefondan izlenmektedir.

Grafik 19: Sinema salonunda en çok hangi tür filmleri izlersiniz?

Grafik 19’da görüldüğü üzere sinema salonunda katılımcıların %18,9’u aksiyon-macera, %2,2’si animasyon, % 37,2’si komedi, %20,6’sı bilimkurgu-fantastik, %7,8’i gerilim-korku ve %13,3’ü de dram türündeki filmleri izlemeyi tercih etmektedir. Bu grafikten anlaşılacağı gibi izleyici en çok komedi filmleri için sinemaya gitmektedir. İzleyiciyi sinema salonuna en az çeken film türü olarak da animasyon görülmektedir.

Grafik 4: Katılımcıların gelir durumu**Grafik 7: Sinemaya gider misiniz?**

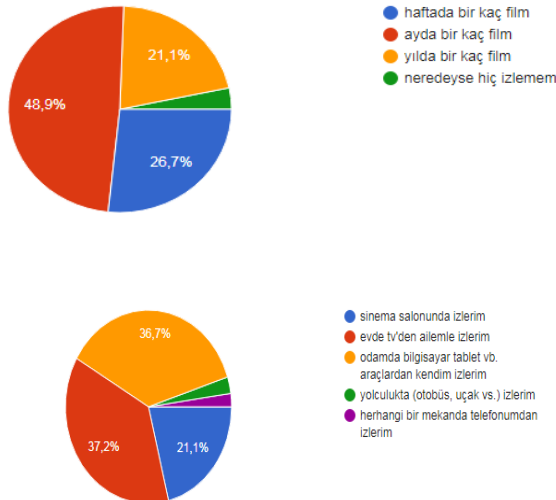
Grafik 4 ve Grafik 7’ye bakıldığında katılımcıların yaklaşık %72’si düşük gelir grubu olarak ifade edilebilecek 3000 TL altı gelir düzeyindedir. Buna karşın katılımcıların %79 ‘u sinemaya gittiklerini ifade etmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki gelir düzeyi ile sinemaya gitme edimi arasında doğrudan bir ilişki söz konusu değildir. Bu ilişkiden hareketle sinemanın ilk dönemlerinde yüksek gelir düzeyindeki bireylerin bir sosyalleşme mekanı olan sinemanın, günümüzde her gelir düzeyinden insana hitap edebilen yapıya evrildiğini ifade etmek mümkündür.

Grafik 5: Katılımcıların yaş aralığı**Grafik 7: Sinemaya gider misiniz?**

Katılımcıların ağırlıklı olarak 18-45 yaş aralığındaki genç yetişkin olarak ifade edilen kesimden olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sinemaya gitme oranının oldukça yüksek olduğu dikkate alındığında, sinema salonlarının büyük ölçüde gençler tarafından doldurulduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Grafik 6: Hangi sıklıkta film izlersiniz?

Grafik 8: Sinema filmlerini en çok hangi mekanda ya da araçlarla izlersiniz?

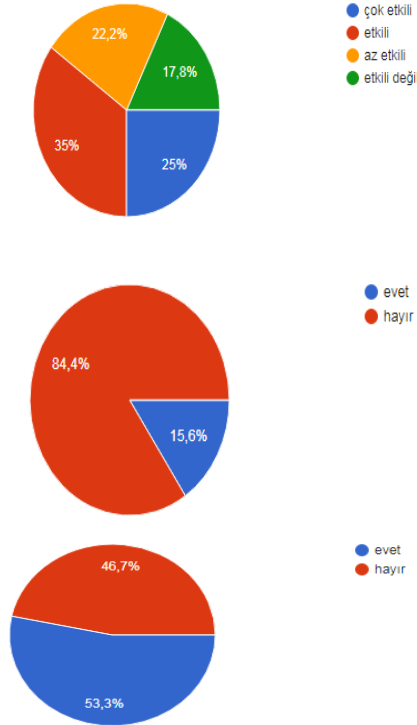

Grafik 6 ve Grafik 8'de görüldüğü üzere katılımcıların %70'i en az ayda bir kaç film izleyecek şekilde film izleme alışkanlığına sahip olmasına karşın, filmi sinemada izleyenlerin oranı %21 ile sınırlı kalmaktadır. Buradan anlaşılacağı gibi film izleme edimi katılımcıların çok büyük bir bölümü için sinemaya gitmek anlamına gelmemektedir. Film izleyicilerin çok büyük bölümü, filmleri aile ortamında televizyondan veya odasında bilgisayar, tablet gibi araçlardan izleyen kişilerden oluşmaktadır.

Grafik 12: İzleyeceğiniz filmin türü ve içeriği film için mekan seçiminizde etkili oluyor mu?

Grafik 10: Sinema salonunda cinsel içerikli film izlediğiniz oluyor mu?

Grafik 9: Sinema salonunda şiddet içerikli film izlediğiniz oluyor mu?

Grafik 9, 10 ve 12 birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların çok büyük bir bölümü film türü ve içeriğinin filmi izlemek için mekan tercihinde etkili olduğunu belirtmekte; bu sonuç, her ne kadar şiddet içerikli filmlerin sinemada izlenme ve izlenmeme oranlarının birbirine yakın çıkmasıyla çelişiyor olsa da, cinsel içerikli filmlerin büyük oranda sinemada izlenmediği sonucu ile örtüşmektedir. Buradan anlaşılmaktadır ki filmler için mekan tercihinde film tür ve içeriğinin etkili olup olmama durumu, film içeriğine göre değişiklik arz etmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada seyircinin film izleme pratiklerinde filmlerin tür ve içerikleri ile filmlerin izlenme mekanları arasındaki bağıntılar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda farklı sosyoekonomik düzeylerden ve değişik yaşlardan 180 kişiye anket uygulaması yapılarak bir takım sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre; Film izleme mekanı olarak sinema salonlarının gençler tarafından yoğun bir biçimde tercih edildiği, sinemaya gitme pratiği üzerinde bireylerin sosyoekonomik durumlarının fazla etkili olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu durumun sebeplerinden biri AVM sinemalarının çeşitli kampanya ve promosyonlarla gençler açısından cazip hale getirilmesidir. Araştırma sonucunda elde edilen, AVM sinemalarının geleneksel sinemalara göre çok daha fazla tercih edildiği bulgusu da bu çıkarımı destekler niteliktedir.

Ayrıca bazı film türleri için sinema salonlarının, bazı film türleri için de diğer mekanların tercih noktasında ön plana çıkması ve cinsel içerikli filmlerin sinema salonlarında oldukça düşük bir kesim tarafından izlenmesi gibi sonuçlar da izleyicilerin film ve mekan tercihleri arasında bir ilişki olabileceği yönündeki görüşümüzü desteklemektedir. Bununla birlikte şiddet içerikli filmleri sinema salonunda izleyenlerle izlemeyenlerin sayıca birbirine yakın oluşu da, günümüzde şiddet olgusunun diğer pek çok kitle iletişim aracında olduğu gibi sinemada da meşrulaştırıldığına bir göstergesi olarak düşünülebilir.

İzleyicilerin film izleme edimlerinde filmlerin gösterim mekanları ile filmlerin tür ve içeriği arasındaki bağıntıları ortaya koymak suretiyle Türk film yapımcılarını bu konuda bilgilendirmek ve Türk filmlerinin daha fazla izleyiciye ulaştırılmasına katkıda bulunmak hedefiyle gerçekleştirdiğimiz bu çalışmanın elde edilen sonuçlar itibarıyla Türk film yapımcılarına farklı bir perspektif sunma açısından önem taşıdığını söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

1. Düştegör, P. (2011), Sinema ve Sinema Mekanlarının Tarihsel Gelişimi ve İstanbul İlinde Yer Alan Sinema Mekanlarının İncelenmesi: Alışveriş Merkezleri Üzerine Değerlendirme Çalışması, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi FBE.
2. Casetti, F., & Kırmızı, D. (2011). Sinemasal Deneyim. *çev. Defne Kırmızı, içinde Sinecine*, 2(2), 81-93.
3. Erdoğan, N., (1992), Sinema Kitabı, Ağaç Yayıncılık, İstanbul.
4. Erkılıç, H., (2009), Düş Şatolarından Çoklu Salonlara Değişen Seyir Kültürü ve Sinema, *kebikeç*, S.24.
5. Güçhan, G., (1993), Sinema-Toplum İlişkileri, *Kurgu Dergisi*, S.12, ss.51-71.
6. Kale, G. (2004), Sinemada Görsel Deneyim ve Mimarlık, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi FBE.

7. Kılıç, I.Ö.(2018), Seyirci Deneyiminde Film Tercihini Etkileyen Motivasyonlar ve Filmlerin Alınlanması: Recep İvedik Örneği, TRT Akademi 3(5), ss.322-343.
8. Liman, A.S., (2014), Gaziantep'te Sinema, Seyir ve Seyirci (1923-1980), İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, S.2, ss.97-124.
9. Öz, P. (2012), Pelikülden Dijitale Sinemada Seyir Kültürü ve Seyircinin Değişen Konumu, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC), 2(2), ss.65-73.
10. Özsoy, A. (2017), Sinema, Yeni Seyir Deneyimleri ve Çocuk İzleyici, TRT Akademi 2(4), ss. 356-374.
11. Süalp, Z.T.A. (1997), Sinemanın Kamusal Alanı ve Popüler Kültürle Karşılaşması 25. Kare S.20, ss.35-44.
12. Bazin, Andre. Sinema Nedir? Doruk Yayınları, 2011
13. Bergson Henri, L'Évolution créatrice, PUF, Quadrige, 2013, Paris.
14. Heidegger, Martin. "Heidegger'in Tekniğin Kökenine İlişkin Soruşturması" Didem Delice <http://www.flsfdergisi.com/sayi23/307-328.pdf>
15. Özön, Nijat 1964. Sinema El Kitabı. Elif Yayınları
16. Parlayandemir, G. (2015). *BAĞIMSIZ TÜRK SİNEMASI İÇİN ALTERNATİF İZLEYİCİLİK DENEYİMLERİ* (Tez No.53250) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Samima Salıмова

MOVIE WATCHING HABITS OF CINEMA AUDIENCES AUDIENCE-SPACE RELATIONSHIP ANALYSIS

Summary: This study aims to give the film industry a different perspective on the audience-venue relationship by drawing attention to the location factor in cinema, examining the effect of the screening venues of the films on the audience's film preferences, revealing which film genres are watched more in which venues and whether the film content affects the venue preference. The results obtained from this research aim to contribute to the Turkish film industry by informing filmmakers that they can reach more audiences by screening which type of film and in which medium.

Keywords: Cinema, film, venue, audience, screening.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 27.05.2024